

Élelmiszeripari és mezőgazdasági laboratóriumok akkreditálása

Dr. Fodor Péter*

Magyarországon több mint hét éve folyik a laborakkreditálás, mely az Európai Közösség által kezdeményezett folyamat hazai megvalósítása, annak hivatalos elismerése, hogy a vizsgálólaboratórium felkészült bizonyos vizsgálatok elvégzésére. Az akkreditálást végző szerv rendszerbe szervezett működését törvény határozza meg. Magyarországon az akkreditálást 1995 őszéig a Magyar Szabványügyi Hivatal végezte, majd az 1995. évi XXIX. törvény alapján létrejött Nemzeti Akkreditáló Testület végzi.

Az analitikai laboratóriumokban, így az élelmiszeripari és mezőgazdasági laboratóriumokban folyó munka minőségének nemzetközi szinten való elismertetésére, hazánk állami és társadalmi szervezetei évtizedek óta részt vesznek azoknak a nemzetközi szervezeteknek a munkájában, amelyek ezekkel a kérdéskörökkel foglalkoznak. E szervezetek száma több tucat szerzte a világon és Európában. Szinte lehetetlen felsorolni és megnevezni őket, bár feltehetően nem mellékes a szervezetekben folyó munka fontosságát aláhúзва megemlíteni, hogy viszonylag nagy a párhuzamos (kis hatékonyságú) munka veszélye, és a született eredmények publicitása sem megfelelő.

A Magyar Kémikusok Egyesülete Analitikai Szakosztálya 1992-ben hozta létre az *Analitikai mérések minőségbiztosítása* szakcsoportot, amely azóta több mint 20 különböző rendezvénnyel bizonyította létrehozásának szükségességét. A szakcsoport december 6-i nyílt vitájának napirendjén dr. Ring Rózsa: Az akkreditáció napjainkban, valamint dr. Fodor Péter és dr. Náray Miklós: Jártassági vizsgálatok célja és tematikája az akkreditációban című előadások szerepeltek.

A szakcsoport elnöke és titkára képviseli hazánkat az Eurachem bizottságban (amely az analitikai kémiai mérések európai harmonizációjával foglalkozik), amelynek 1994. május 25-i ülésén, aláírva az Egyetértési nyilatkozatot, Magyarországot társult tagként felvették a bizottságba.

Az Eurachem több szakmai útmutatót is készített a munkacsoportjaiban folyó tevékenységek dokumentálására, melyek közül a *Kémiai laboratóriumok akkreditálása* címűt a magyar szakcsoport lefordította, és a tagok számára hozzáférhetővé tette. Az útmutató a következő főbb fejezetekkel foglalkozik.

1. Az akkreditálás területe, személyzete, környezete, eszközei, vegyszerei.
2. Kalibráció és a vizsgálatok módszerei és eljárásai. Visszavezet-hetőség.
3. Referencia anyagok és kémiai standardok.
4. Számítógépek alkalmazása.
5. Laboratóriumi felülvizsgálat.
6. Mintavétel, mintakezelés, mintaelőkészítés.
7. Minőségellenőrzés.
8. Mérési bizonytalanság. (Erről önálló anyag is készült, analitikai mintafeladatokkal, fordítása folyamatban.)
9. Validálás. (Ennek szakkifejezéseiről a Magyar Kémikusok Lapjában 1995. 5. 101. közlemény jelent meg.)

A fontosabb dokumentációk jegyzékét a *Források* alcím alatt közöljük.

A Nemzeti Akkreditáló Testületen belül az akkreditálást a Szakmai Akkreditáló Bizottságok (SZAB) fogják végezni, amelyek megalakulása folyamatban van. Az egyik ilyen az Élelmiszeripari és mezőgazdasági SZAB lesz. A SZAB hatásköre az akkreditáció speciális követelményeinek meghatározása, az eljárás és felülvizsgálat lefolytatása, a minősítők kijelölése, az akkreditáltság odaítélése, felfüggesztése és visszavonása. A mezőgazdaság és élelmiszeripar olyan nagy területe a vizsgálólaboratóriumoknak (analitikai kémia, mikrobiológia, organoleptika, takarmányminősítés, tápanyagutánpótlás, élelmiszerminősítés, környezetvédelem, eltarthatóság stb.), hogy a szakmai bizottság munkájába nagy tudású és az akkreditációban nagy gyakorlattal rendelkező szakemberek bevonása után várható csak megfelelő hatásfokú munka.

* Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Kémia és Biokémia Tanszék

Források:

- WELAC EURACHEM Guidance Document (Section 13: Quality Control): *Accreditation for Chemical Laboratories*, April 1993 (Edition 1)
- WELAC European Laboratory Accreditation Publication
ELA - G 3: *Internal Quality Audits and Reviews*
ELA - G 6: *WELAC Criteria for Proficiency Testing in Accreditation*
- ISO/IUPAC/AOAC ISO/REMCO N 280, August 1993
The International harmonized protocol for the Proficiency Testing of (chemical) analytical laboratories
- EURACHEM (a Focus for Analytical Chemistry in Europe)
Quantifying Uncertainty in Analytical Measurement, Eurachem Workshop Draft, Version: 6, March 1995
- WECC (Western European Calibration Cooperation) Docum. 19-1990:
Guidelines for the Expression of the Uncertainty of Measurements in Calibrations
Proficiency Testing of Analytical Laboratories: Organisation and Statistical Assessment, Analyst 117, 97-104.
- IUPAC, (Analytical, Applied and Clinical Chemistry Divisions.
Interdivisional Working Party on Harmonization of Quality Assurance Schemes for Analytical Laboratories. *Prepared by W. Horwitz*:
Protocol for the Design, Conduct and Interpretation of Method-performance Studies, Pure & Applied Chem. 67 (2), 331-343, 1995
- IUPAC (Analytical Chem. Div., Comm. on General Aspects of Analytical Chem. (V. 1.), project 27/87): *Nomenclature for Interlaboratory Studies*, Fourth Draft (April 1991).
- WELAC recommendations: Series EN 29000, EN 45000 or ISO/IEC Guide 25

Az V. Magyar „Minőségi Hét” Nemzetközi Konferencia

és a csatlakozó rendezvénysorozatok,

„A Magyar Minőség Háza” és az Országos Minőségügyi Kiállítás

időpontja: 1996. november 10-14-ig

Budapesten,

a Magyar Honvédség Művelődési Házában

(Budapest, XIV., Stefánia út 34.)

A MAGYAR MINŐSÉG TÁRSASÁG HÍREI

Tervező – vállalkozó – engineering szervezetek minőségbiztosítási rendszerei

Fórum a Thermal Hotel Héliá Szállóban

1996. február 21-én 10 órai kezdettel

(Budapest XIII., Kárpát u. 62-64.)

★

MMT-kiadványok:

- Az ISO 9000/EN 29000 / MSZEN 29000 szabványsorozat alapján tanúsított magyar szervezetek I-III. kötet Ára 2200,- Ft, MMT tagoknak 1800,- Ft + ÁFA
- IV. Magyar Minőségi Hét Konferencia, I-II. kötet. Ára: 800,- Ft, MMT-tagoknak 600,- Ft + ÁFA
A konferencia résztvevői díjtalanul megkapják.

Felvilágosítás a Társaság titkárságán:

1091 Budapest, Üllői út 25. • Tel.: 218-3011, fax: 218-0267